ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Міністерства освіти і науки України
08.12.2023 № 1495

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Науково-дослідний інститут українознавства
Київ, Ісаакяна 18

ПОГОДЖУЮ
Директор
Науково-дослідного інституту українознавства

_____ Роман ДОДОНОВ

ПРОМІЖНИЙ ЗВІТ
за результатами виконання ____3____ етапу (перше півріччя 2024 р.)
наукової роботи на тему:
«Етногенез українського народу
у світлі новітніх наукових даних та методологічних підходів»

Науковий керівник проєкту _____ Володимир Ятченко

2024 р.

1. Номер державної реєстрації проєкту: 0122U002520

2. Номер договору, за яким надається фінансування (за наявності):_____

3. Найменування організації-виконавця проєкту/грантоотримувача: Науково-дослідний інститут українознавства. Адреса: м. Київ, вул. Ісаакяна, 18.

4. Прізвище та ім'я наукового керівника (головного дослідника, principal investigator (PI)) проєкту: Ятченко Володимир Феодосійович

5. Місце основної роботи наукового керівника: Науково-дослідний інститут українознавства

6. Терміни та тривалість виконання проєкту:
Тривалість проєкту *36* місяців
Початок *01.01.2022*
Закінчення *31.12.2024*
Тривалість звітного етапу *12* місяців
Початок *01.01.2024*
Закінчення *31.12.2024*

7. Обсяги фінансування проєкту:
Загальний обсяг фінансування:
за запитом (заявкою) _____ тис.грн
фактичний _____ тис.грн
Обсяг фінансування звітного етапу:
за запитом (заявкою) _____ тис.грн
фактичний _____ тис.грн

8. Перелік виконавців з оплатою праці (ПІБ, посада за основним місцем роботи, посада за проектом (або договір ЦПХ), окремо зазначаються молоді вчені, студенти, аспіранти (за наявності)) **(Додаток 1 до звіту).**

9. Стислий зміст проекту в цілому (актуальність, мета, основні завдання, ідеї, гіпотези тощо):
В умовах систематичної дезінформації з боку москви минулого українського народу, етнічної генези українців, а також заперечення сучасної реальності існування українського етносу й української нації набуло гострої необхідності наукове осмислення накопиченого історичного фактажу та новітніх даних суміжних наук, представлення й поширення знань про етнічну генезу українського і кримськотатарського народів у науково-популярній формі для широкого кола читачів. Об’єкт дослідження – етнічна генеза українського народу. Предмет дослідження – систематизація та концептуалізація проблеми етногенезу українського народу в сучасному науковому і суспільному дискурсі. Головна мета роботи – комплексне концепційне розв’язання проблеми етногенезу українського народу у системі цілісної синтетичної українознавчої парадигми та в сукупності традиційних і новітніх її складових.
Дослідні завдання: оцінити сучасний стан наукової розробки теми; доповнити, розширити тематичну джерельну базу; обгрунтувати нові методологічні підходи до розв’язання проблеми; здійснити наукову верифікацію основних концепцій етногенезу українського народу; проаналізувати представлення проблеми походження українців у сучасній освітній та популяризаційній парадигмі; розробити гіпотезу субстратних впливів іноетнічних спільнот на формування українського етносу; укласти картосхеми археологічної атрибуції слов’янства в басейні Дніпра з 7 ст. до н.е. до 7 ст. н.е.;

обґрунтувати етапи формування духовних основ українського етносу; систематизувати терміни, що забезпечують наукове пізнання етногенезу українського народу та збереження відповідних знань.

10. Основні результати виконання попереднього (за наявності) етапу:
Головні отримані результати другого етапу НДР 1) Наукова верифікація основних концепцій етногенезу українського народу; 2) Аналіз представлення проблеми походження українців у сучасній освітній та популяризаційній парадигмі; 3) Гіпотеза субстратних впливів іноетнічних спільнот на формування українського етносу; 4) Картосхеми археологічної атрибуції слов'янства в басейні Дніпра з 7 ст. до н.е. до 7 ст. н.е. Серед цих наукових результатів перший та четвертий в основному своєму змісті вже сформульовано й оформлено. Вони не зазнають суттєвих змін у процесі виконання третього етапу дослідження. А виконання другого та третього результатів триватиме й на третьому етапі НДР, оскільки вони є попередніми результатами, що грунтуються лише на певних частинах наявної джерельної бази дослідження.
За одержаними кількісними показниками наукової продукції за другий етап (публікації, доповіді, тексти монографії) творчий колектив досягнув запланованого, а за першим та четвертим науковим результатом – перевершив.

11. Номер та назва звітного етапу (за наявності): №3. «Концепційно-узагальнюючий».

12. Опис процесу реалізації (хід виконання, які дослідження проводились, які методики використовувались тощо) проекту за звітним етапом (до 50 рядків) Етап у процесі виконання за планом на 2024 рік. Завершальний етап конкретно-історичних досліджень, здійснення концепційного узагальнення, апробації та представлення результатів дослідження. Активізувалась розробка колективної монографії та узагальнюючих положень виконання НДР.

13. Результати виконання звітного етапу відповідно до технічного завдання/календарного плану:

13.1 Заплановані завдання звітного етапу проекту *(перерахуйте завдання звітного етапу, окреслені у запиті (технічному завданні/календарному плані) проекту)*:
У Технічному завданні заплановано виконання завдань:
1) Обґрунтування етапів формування духовних основ українського етносу.
2) Система термінів, що відображають етногенез українського народу.
Крім перелічених завдань передбачено обґрунтування етапів формування духовних основ українського етносу, розробка системи термінів, що відображають етногенез українського народу, доопрацювання очікуваних результатів попередніх етапів НДР а також концепційне узагальнення результатів виконання НДР за 3 роки.

13.2 Отримані результати звітного етапу проекту *(опишіть отримані результати виконавцями протягом звітного періоду, посилаючись на заплановані та досягнуті цілі, задачі та індикатори виконання, згадані в технічному завданні/календарному плані дослідження. Включіть посилання на публікації у наукових виданнях, інші показники з п. 18, що є підтвердженням досягнення результатів виконання етапу, якщо такі показники передбачені)*
Заплановані очікувані результати 3-го етапу не мають завершеної форми. За кількісними показниками, що передбачені на 2024 рік очікується перевиконання за більшістю позицій ТЗ (статті, тези, доповіді).
Великий обсяг залишився по підготовці монографій та аналітичної записки. Зазначене підтверджено у п. 18 та відображено у Табл. п.16.

13.3 Відхилення від календарного плану дослідження (за наявності) *(вкажіть та детально обґрунтуйте можливі відхилення від технічного завдання/календарного*плану дослідження та їх потенційний вшив на подальше виконання проекту. Не відхилялися. Лише гальмувалися через реорганізацію та невизначеність.

14. Наукова цінність і актуальність отриманих результатів (науково-технічної продукції), їх порівняння з українськими та/або кращими закордонними аналогами: зараз наявні лише проміжні результати проміжного етапу, які не прийнято порівнювати. Вони актуальні з погляду наукового та суспільного – відповідають актуальним запитам суспільства.

15. Практична цінність результатів для потреб оборони, безпеки, економіки та/або суспільства України (у разі наявності):
Лекція «Проблеми культурно-історичного становлення українського етносу в контексті концепції «Українського світу», яку прочитав В.Ятченко у Товаристві «Знання України» у лютому 2024 р., доповіді на наукових зібраннях, опубліковані результати (сумарно 24 праці) важливі для суспільства насамперед тим, що допомагають формувати історичну память, етнічну та національну самосвідомість громадян України.

16. Основні кількісні показники/індикатори* виконання звітного етапу **за темою** проекту *(у звіті **залишити лише ті показники з таблиці, які планувались у запиті** (заявці/договорі на отримання фінансування (надання грантової підтримки)), Із зазначенням відповідного фактичного кількісного виконання цих показників/індикаторів. Якщо у запиті (заявці тощо) кількісні показники не планувались, то у звіті можуть зазначатись лише показники у разі їх наявності виконання):*

№ з/п	Показники/індикатори	Заплановано (відповідно до запиту на фінансування /ТЗ/КП тощо), кількість	Виконано (за результатами етапу), кількість
1.	**Публікація результатів**		
1.1.	Статті у журналах, що індексуються наукометричними базами даних:		
	- Scopus та/або Web of Science Core Collection всього, од.		
	- з них із квартилем 01 і 02 на момент опублікування, од.		1
	- з них із квартилем 03 і 04 на момент опублікування, од.		1
1.2.	Статті у виданнях, які містять Інформацію з обмеженим доступом (для проект ів о боронного т а/або подвійного призначення), од.		
1.3.	Статті у наукових журналах (без квартилю), збірниках наукових праць, матеріалах конференцій тощо, що індексуються наукометричними базами даних Scopus або Web of Science Core Collection (крім тих, що увійшли до п.1.1), од.		
1.4.	Статті у фахових виданнях України категорії «Б» , од. 1	6	7
1.5.	Статті у періодичних виданнях інших країн, що мають ISSN, од.		
1.6.	Публікації у матеріалах конференцій, тезах доповідей та виданнях, що не включені до переліку наукових фахових видань України та не індексуються	5	14

	наукометричними базами даних Scopus або Web of Science Core Collection, од.		
1.7.	Монографії та розділи монографій, опубліковані (або підготовлені і подані до друку) у закордонних видавництвах іноземними мовами, од.		
1.8.	Монографії та розділи монографій, опубліковані (або підготовлені І подані до друку) в українських видавництвах, од.	2	
1.9.	Монографії та розділи монографій, опубліковані (або підготовлені і подані до друку) з обмеженим доступом (для проєктів оборонного та а/або подвійного призначення), од.		
1.10.	Підручники, навчальні посібники, од.		
1.11.	Словники, довідники, енциклопедії, видані українськими та/або закордонними видавництвами, од.		
1.12.	Інші публікації, які не описані у пп. 1.1-1.11, од.	3	1
2.	**Презентація та дисемінація результатів**		
2.1.	Міжнародні науково-комунікативні заходи, конференції, од.		3
2.2.	Всеукраїнські та регіональні науково-технічні/промислові виставкові заходи, од.	5	6
2.3.	Представлення розробки/бізнес-плану/результатів проекту на:		
	- інноваційних фестивалях, од.		
	- конкурсах стартапів, од.		
	- акселераційних програмах, од.		
	- хакатонах, од.		
2.4.	Науково-популярні публікації з метою поширення інформації про результати проекту для загальної (широкої) аудиторії, од.		
2.5.	Представлення інформації про результати проекту на науковопопуляризаційних заходах (Дні науки. Наукові пікніки тощо), од.		
2.6.	Інші заходи, які не описані у ш. 2.1-2.5, од.		
3.	**Підготовка наукових кадрів:**		
3.1.	Захищено дисертацій доктора наук авторами проекту або під консультуванням авторів у рамках тематики проекту, од.		
3.2.	Захищено дисертацій доктора філософії авторами проекту або під керівництвом авторів у рамках тематики проекту, од.		
4.	**Охоронні документи на об'єкти права інтелектуальної власності (ОШВ)**		
4.1.	Отримано патентів України на винахід, од.		
4.2.	Отримано патентів України на промисловий зразок, од.		
4.3.	Отримано патентів України на корисну модель, од.		
4.4.	Отримано охоронний документ на ОПЕВ інших країн, од.		

4.5.	Інші ОПТВ, які не описані у ші. 4.1-4.4 од.		
4.6.	Подано заявок на отримання охоронного документу на ОПШ України та/або інших країн, од.		
5.	**Впровадження та використання наукових або науково-технічних (прикладних) результатів:**		
5.1.	Підписання (укладання) договорів (угод) організацією-виконавцем проекту (грантоотримувачем) на впровадження (використання) результатів проекту (окрім індивідуальних), серед них:		
5.1.1	Господарських договорів/контрактів, од./тис.грн		
5.1.2	Ліцензійних договорів/договорів на ноу-хау, од,/тис.грн		
5.1.3	Грантових угод (держаного рівня), од./тис.грн		
5.1.4	Грантових угод (міжнародного рівня), од./тис.грн		
5.1.5	Інші договори (угоди), які не описані у пп. 5.1.1-5.1.3, од./тис.грн		
5.2.	Документально підтверджено використання результатів у практиці органів державної/місцевої влади, суспільних практиках тощо, од.		
5.3.	Проведено маркетингові дослідження, перемовини з потенційними замовниками із підписанням протоколу (меморандуму, угоди) про наміри комерційного впровадження результатів, од.		
5.4.	Подано заявок на державні, міжнародні наукові гранти (окрім індивідуальних), од.		2 (НФФД)
5.5.	Впроваджено у освітній процес ЗВО/НУ з відповідним підтвердженням, од.		
5.6.	Інші варіанти впровадження, які не описані у пп. 5,1-5.5, од.		
6.	Створено чи істотно удосконалено/покращено існуючі:		
6.1.	Пристрої (макет, експериментальний/дослідний зразок), од		
6.2.	Матеріали, процеси, технології, технологічні регламенти, цифрові продукти та електронні сервіси, од.		
6.3.	ТУ, ДСТУ, будівельні норми, зареєстровані проекти законодавчих актів, од.		
6.4.	Наукові (науково-технічні) послуги, од.		
6.5.	Іншу продукцію, яка не описана у пп. 6.1-6.4, од.		
7.	**Участь з оплатою у виконанні проекту (штатних одиниць /осіб) згідно з Додатком 1:**		
7.1.	Студентів (здобувачів вищої освіти І-ІІ рівнів), шт.од./ осіб		
7.2	Аспірантів (здобувачів вищої освіти Ш рівня), шт.од./ осіб		
7.3.	Молодих вчених, шт.од./ осіб		

** - до показників/індикаторів таблиці п. 16 не можуть бути включені будь-які публікації (включно із співавторством), конференції, впровадження, охоронні документи на об 'єкти права інтелектуальної*

власності тощо держав (їх представників), визнаних в установленому порядку державою-агресором або державоюокупантом, або держав, що не визнають тимчасово окуповані, починаючи з березня 2014 року, території України такими, що належать Україні.

17. Відхилення від запланованих показників/індикаторів, зазначених у п. 16 (у разі наявності зазначити і обґрунтувати причини таких відхилень та їх вплив на подальше виконання проекту):
Відхилень немає.
18. Вихідні дані щодо показників виконання відповідно до пунктів п. 16 (зазначити дані про публікації, конференції, захисти дисертацій, отримання ОПТВ, впровадження, створення НТП, залучення молодих вчених, студентів, аспірантів тощо) з додаванням WEB-посилання (за наявності) на ресурси, де вони розміщені:

Статті у журналах, що індексуються наукометричними базами даних:
з квартилем 01 і 02 на момент опублікування

1. Gavrylyuk Nadyia.2024. The Assemblage of Archaic Handmade Pottery from V.V. Lapin's Excavations at Borysthenes / ŚWIATOWIT Supplement Series C: Pontica et Caucasica, vol. IV. C. 149-168. (Scopus) https://www.ceeol.com/search/chapter-detail?id=1231085

Статті у журналах, що індексуються наукометричними базами даних:
з квартилем 03 і 04 на момент опублікування

1. Gavrylyuk, O. Sirenko, Zh.Matviishina Marcin Matera Paleoecological characterization of the Konsulivske settlement and its surroundings. Археологія, № 4. 2023. С. 21-36. (Scopus) DOI:10.15407/arheologia2023.04.021
https://www.researchgate.net/publication/376928572_Paleoecological_Description_of_the_Konsulivka_Hillfort_and_its_Environment

Статті у фахових виданнях України категорії «Б»

1. Гаврилюк Н.О.Моніторинг пам'яток археології у зоні руйнації у 2023 році Каховським водосховищем (на прикладі поселенських пам'яток скіфо-античного часу). *INSULA* 2023 № 6, с. 26-31.
2. Гаврилюк Н.О. Перша українська археологічна новобудовна експедиція. *Українознавство,* 2024 №1, с. 115-130. DOI: https://doi.org/10.17721/2413-7065.1(90).2024.306495
3. Додонов Р.О. Національний пантеон героїв як складова історико-культурної спадщини України. *Українознавство*. 2024. Випуск 1(90). – С. 74-88. DOI: https://doi.org/10.17721/2413-7065.1(90).2024.303892
4. Додонов Р.О. Колоніальна, етноцентристська та етатистська парадигми управління культурною спадщиною в Україні. *Українознавство.* 2024. Випуск2(91). С. 31-43. DOI: https://doi.org/10.17721/2413-7065.2(91).2024.307949
5. Трачук О. Вплив степових вершників Поволжя на формуванні культури Кукутені-Трипілля // Українознавство. 2024. № 1, с. 89-114. DOI: https://doi.org/10.17721/2413-7065.1(90).2024.306484
6. Трачук О. Племена праслов'ян сосницької та лебедівської культур доби бронзи // Українознавство. 2024. № 2, с. 180–206. DOI: https://doi.org/10.17721/2413-7065.2(91).2024.308582
7. Ятченко В. Проблеми методології вивчення первісних форм колективної свідомості в українському фольклорі. *Українознавство*. 2024. № 2. С. 23-30. DOI: https://doi.org/10.17721/2413-7065.2(91).2024.308578

Публікації у матеріалах конференцій, тезах доповідей та виданнях, що не включені до переліку наукових фахових видань України та не індексуються наукометричними базами даних Scopus або Web of Science Core Collection

1. Nadiya Gavrylyuk, Marcin Matera . Zhanna Matviishina , Mykola P. Tymchenko . Late Hellenistic Low Dnieper Konsulivka Hillfort (archaeological and paleogeographical studies). *The Archaeological Work in the Greek Settlements of the Black Sea and their Environs during the Last Decade* . International scientific conference. Alexandroupolis, 28 – 30 May 2024 c.18-19.
2. Гаврилюк Н.О. Створення Каховського водосховища і археологія . // ІІІ Всеукраїнські наукові читання з міжнародною участю «Свою Україну любіть» (29.06.2023 р. м. Київ, НДІУ) Збірник матеріалів. К.: НДІУ. 2024. С.
3. Додонов Р.О. Міфологізація етнічної ґенези українців в жанрі фольк-гісторі // ІІІ Всеукраїнські наукові читання з міжнародною участю *«Свою Україну любіть!»* (29.06.2023 р., м. Київ, НДІУ). Збірник Матеріалів. Автор-упорядник: Фігурний Ю.С.; організаційний секретар: Шакурова О.В. Київ: НДІУ, 2024. 186 с. С. 34-36.
4. Додонов Р. «Війни ідентичностей»: боротьба за культурну спадщину в умовах російської агресії проти України // «*Розвиток українознавства в умовах повномасштабної російсько-української війни: від захисту культурної спадщини України до консолідації українців і світового українства*». Збірник Матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (26.10.2023 р., м. Київ, НДІУ). Автор-упорядник: Фігурний Ю.С.; організаційний секретар: Шакурова О.В. Київ: НДІУ, 2024. 322 с. С.66-68.
5. Додонов Р.О. Зміна парадигм управління історико-культурною спадщиною в Україні // *Фундаментальні та прикладні проблеми суспільства: історія, сьогодення, майбутнє* [Електронний ресурс] : тези і доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 11 квіт. 2024 р.) / відп. ред. А. Кравченко. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2024. 313 с. С.29-32.
6. Додонов Р.О. До концепції управління історико-культурною спадщиною в зоні Каховського водосховища / «*Дослідження, збереження та популяризація пам'яток історико-культурної спадщини України*»: зб. матеріалів IV Всеукр. наук. конф. (м. Переяслав, 18 квітня 2024 р.). Переяслав (Київ. обл.), 2024. 348 с. С.146-155.
7. Трачук О. Середньодніпровські племена XXVI XVIII ст. до н.е. і їх відношення до загадково зниклих племен пізнього Трипілля // ІІІ Всеукраїнські наукові читання з міжнародною участю «Свою Україну любіть!» (29.06.2023 р., м. Київ, НДІУ). Автор-упорядник: Фігурний Ю.С.; секретар: Шакурова О.В. Київ: НДІУ, 2023. С. 82-95.
8. Трачук О. Чапаївське поселення пізнього Трипілля під фундамитами Успенського собору Києво-Печерської лаври // Матеріали Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю «Українська спадщина: від Трипілля до сучасності» до 130 річниці відкриття трипільської культури Вікентієм Хвойкою. Укладачі Трачук О., Чирков О. Київ, 2024. С. 81-105.
9. Трачук О., Чирков О. Від укладачів // Матеріали Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю «Українська спадщина: від Трипілля до сучасності» до 130 річниці відкриття трипільської культури Вікентієм Хвойкою. Київ, 2024. С.6-8.
10. Чирков О. (у співавторстві з Губським С.) Поширення знань про Трипільську культуру засобами книжкових видань, відеохостингу «Youtube» та Вікіпедії // Матеріали Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю «Українська спадщина: від Трипілля до сучасності» до 130 річниці відкриття трипільської культури Вікентієм Хвойкою. К., 2024.
11. Чирков О. Етнічна генеза українців у терміносистемі українознавства та позиціонування творців археологічної культури Трипілля-Кукутень // Матеріали Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю «Українська спадщина: від Трипілля до сучасності» до 130 річниці відкриття трипільської культури Вікентієм Хвойкою. К., 2024.
12. Чирков О. Знання про етнічну генезу українського народу в сучасних атласах історії України // ІІІ Всеукраїнські наукові читання з міжнародною участю «Свою Україну любіть» (29.06.2023 р. м. Київ, НДІУ) Збірник матеріалів. К.: НДІУ. 2024. С.113–115.
13. Ятченко В. Елементи архаїчного світогляду в текстах казкового фольклору Воли ні. *Світоглядна освіта молоді в умовах сучасних викликів. Збірник наукових праць*. Луцьк: Вежа-Друк. 2024. С. 173-176.

14. Ятченко В. Аспекти дослідження суб'єкта культуротворчої діяльності на ранніх етапах розвитку українського етносу. Всеукраїнські наукові читання «Свою Україну любіть». Зб. матеріалів .Київ, 2024. С.137-140.

Інші публікації

Матеріали Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю «Українська спадщина: від Трипілля до сучасності» до 130 річниці відкриття трипільської культури Вікентієм Хвойкою. Київ, 2024. 150 с.

19. Рішення вченої ради НДІУ:

\

Додаток 1 до проміжного звіту

Перелік виконавців проекту з оплатою праці

№	Прізвище, ім'я, науковий ступінь, вчене звання *(особистий підпис, у разі необхідності)*	Основне місце роботи або здобуття освіти	Зазначити вік та наявність статусу молодого вченого (на момент подання звіту)	Посада за проектом (або договір ЦПХ) та роль у проекті (керівник, відповідальний виконавець, виконавець, студент, аспірант тощо)	Основні завдання у проекті (стисло зазначити функції)
1	Ятченко Володимир Феодосійович, д.філос.н., проф.	Науково-дослідний інститут українознавства КНУ. Завідувач відділу культурології та культурної спадщини.	76 років	керівник	обгрунтувати нові методологічні підходи до розв'язання проблеми; обґрунтувати етапи формування духовних основ українського етносу
2	Трачук Олексій Васильович, к.іст. н., без звання	Науково-дослідний інститут українознавства КНУ. Старший науковий співробітник відділу культурології та культурної спадщини.	75 років	відповідальний виконавець	укласти картосхеми археологічної атрибуції слов'янства в басейні Дніпра з 7 ст. до н.е. до 7 ст. н.е.; доповнити, розширити тематичну джерельну базу

					досліджуваної теми
3	Залізняк Леонід Львович, доктор історичних наук, професор	Науково-дослідний інститут українознавства КНУ. Провідний науковий співробітник відділу культурології та культурної спадщини.	72 роки	виконавець	здійснити наукову верифікацію основних концепцій етногенезу українського народу
4	Додонов Роман Олександрович доктор філософських наук, професор	Науково-дослідний інститут українознавства КНУ. Директор інституту.	55 років	виконавець	доповнити, розширити тематичну джерельну базу досліджуваної теми за рахунок опису стану об'єктів історико-культурної спадщини України
5.	Гаврилюк Надія Оксентіївна	Науково-дослідний інститут українознавства КНУ. Заступник директора.	72 роки	виконавець	здійснити наукову верифікацію основних концепцій етногенезу українського народу
6	Чирков Олег Адольфович, без ступ., без звання	Науково-дослідний інститут українознавства КНУ. Молодший науковий співробітник. відділу культурології та культурної спадщини.	59 років	виконавець	проаналізувати представлення проблеми походження українців у сучасній освітній та популяриз-й парадигмі; систематизувати терміни, що забезпечують наукове пізнання етногенезу українського народу та збереження відповідних знань